

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér.

BARS

POLITIKAI HETILAP.

HIRDETÉSEK

□ centiméterenként - 4 fillér.
 Nyilttéri közlemények garmond-
 soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetők és a velünk
 összeköttetésben levő hird. irodák
 árengedményben részesülnek.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. Katona János.

Megjelen vasárnap reggel.

FŐSZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

A hirdetések, előfizetéseket s a reklamációkat
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA.

Az általános választói jog.

A koalíció azzal a kötelezettséggel vállalt kormányt, hogy az általános választói jogot mielőbb törvénybe iktatja. Ez a függetlenségi párt programjának kezdettől fogva egyik pontját képezte s noha a kormányt a szocialisták és a letört darabontok részéről e miatt éri legtöbb támadás, kétségtelennek tartjuk, hogy a kormány adott szavát be is fogja váltani.

Gróf Batthyány Tivadar a függetlenségi párt alelnöke, ki még a Fejérváry kormány alatt e tekintetben a képviselőházhoz konkrét indítványt tett, a párt nevében több ízben nyilatkozott arról, hogy az általános választói jogot igenis meg fogják valósítani, de nem a Kristóffy által a szocialistáknak beadott maszlag alakjában, de oly képen, hogy a magyar nemzet államfenntartó ereje kellő módon érvényesüljön.

A mit a halvaszületett haladó-párt ígért, de soha meg nem adott volna, nem lett volna egyéb, mint a régi rendszernek más alakban való feltámasztása. A Kristóffy-által felkinált választási reform nem volt egyéb, mint egy felnötteknek rendezendő alkotmányvédi játék, amelyre csakis népámitó komédiások vállalkozhatnak, de nem komoly becsületes politikusok. És ha ezek ismerete mellett látja az ember, hogy mindenféle haladó alakok úgy adják elő a dolgot, mintha ők általános sztrájkjal fűszerezett harcokkal vívnák ki a magyar nép számára az általános szavazati jogot, az ember valóban nem tudja, nevéssen-e, vagy boszankodik ezen vegyes társaság szélmalom harcai felett. Nevetni kell rajta, mert valóban bohózatba illő látvány, ha egy felnőtt emberekből álló társaság nekigvürközik, hogy egy tárgyított kaput betörjön. Boszantó a dologban csak az, hogy felteszik a józan ember népről, hogy ennek a komédiának.

Az általános szavazati jog meglesz annak ellenére, hogy a kamarilla és annak magyarországi hívei az utolsó években ugyancsak elkövettek mindent, hogy ezt a magasztos eszmét népszerűtlenné tegyék. Igazán nem nagy élvezet, ha az ember abba a helyzetbe jut, hogy bizonyos kérdésben Polit Mihály, Bokányi Dezső, Vajda Sándor és Hodzsa Milán urakkal egy véleményt valljon. Szolgáljon egyébként megnyugtatónkra, hogy ezek az urak szidni fogják majd az általános szavazati jogról szóló javaslatot, mert ők szidnak minden jót, ami anemzeti kormánytól

származik. Ugy rendel ezt Bécs és Bukarest egyaránt. Tapasztaltuk ezt a tényt a betegséglezésről és balesetbiztosításról, az iparfejlesztésről, a gazdasági cselédekről, a munkásházakról, a vasutas pragmatikáról és a vasutasok és tanítók fizetésrendezéséről szóló és egyéb nagy horderejű törvényjavaslatok tárgyalásánál, amelyeket mind lepcsőkoltak a sárgaföldig, holott minden józan ember elismeri ezeknek a törvényeknek nagy előnyeit és élvezet azoknak áldásos hatását.

Az általános választói jog előkészítő munkálatai serényen folynak a belügyminiszteriumban. A mint tudjuk, első sorban is a választókerületek új beosztása és a székhelyek megállapítása késleltette eddig is a reformra vonatkozó törvényjavaslat benyújtását. Kétség kívül ez a reformnak a leglényegesebb és legkényesebb része, mivel az eddigi keretekben az aránytalanság az új választói reform létesítése esetén még kirívóbb volna, de kényes azért is, mert bizony az eddigi keretek határvonalait kénytelen lesz a törvény lerombolni.

Nem igazság az, hogy egy helyen 140 választó, másutt meg 8-10,000 választópolgár választ egy képviselőt. Igazságtalanság az, hogy például a varsányi, horhii, kiskéri, bakai választók két napi utat kénytelenek tenni, ha voksolni akarnak a követjelöltre, a mikor alig tíz-tizenötpercre Léva városában is képviselőt választanak.

Mindezen átalakítási munkálatok sokak érzékenységét sérthetik, ép ezért a választói reform kérdése csak higgadt körültekintéssel és bölcs előre-látással oldható meg.

Az általános választói jog szükségét éri mindenki, azonban annak minden feltétel nélkül a mai keretek szerint leendő megvalósítását nem kívánja egyetlen magyar ember sem. A magyarság szupremáciája, a választási eljárás olcsóbbá tétele, minden állampolgárnak megfelelő érvényesülése képezheti csak alapját az új választási törvénynek.

A nép javáért.

(K.) A gazdasági haladás terén is új esztendő van.

Az újévvel mind többen és többen vonatnak be a gazdasági vitel körébe és ezt megteremtik a népies gazdaságok, amelyek immár közel vannak tízéves fordulójukhoz és sikereikre illik rámutatni. A nádfedeles házakra ráült a hó. A fás zuzmarások. Bekövetkezett a gazdasági szűnődés és a falukon végigájt az unszom.

Ha elsőrendű gazdasági érdek nem is lenne a nép gazdasági kiképzése, még akkor

is üdvözölni kellene a földművelésügyi miniszter akcióját, mely a népnek téli hasznos, tanulságos szórakozásról gondoskodik.

A földművelésügyi miniszter ugyanis a következő leíratot intézte az összes gazdasági egyletekhez:

„A földművelő nép részére évről-évre fokozottabb érdeklődés mellett tartott népies gazdasági előadások rendezését ez évben is a t. címre kívánom bizni.

Az ország legtöbb részén uralkodó takarmányhiányra való tekintettel első sorban is oly irányú előadások tartását kívánom, melyek a rendelkezésre álló takarmányoknak takarékosabb és jobb kihasználására hivatkoznak. Ezenkívül természetesen előadói tárgyalás a gazdálkodás körében minden oly mozzanat, illetve kérdés választható, melynek fejtegetése, részletesebb ismertetése a vidéken érzett takarmányhiányokon segíthet s a gazdasági haladás útját egyengetheti.

A gazdasági vándor-előadások megtartásánál számítok a magyar gazdaközönségnek ez ügy iránt kezdettől mutatkozó meleg érdeklődésére és áldozatkészségére s nem kétlem, hogy a gazdasági vándor-előadások egyes községekben azon vidéken lakó képzett gazdák és uradalmi gazdatisztek bevonásával minden külön költség nélkül is megvalósíthatók lesznek.

Előadásoknál tehát elsősorban azon képzettebb gazdák részvételére számítok, kik az ügy iránt való buzgalomból előadások tartását minden külön díjazás nélkül is hajlandók elvállalni. Meg vagyok róla győződve, hogy ilyen előadások nagy nyeresége esetén a t. cím. rendelkezésére bocsátott államszegély korlátolt volta dacára is kiváló eredményt fog felmutatni a gazdasági ismeretek terjesztése körül. — A költség felhasználására vonatkozó tervezet összeállításánál szíveskedjek a lehető legnagyobb tekerék haságot szem előtt tartani.

Ezek a gazdasági kurzusok mind népszerűbbé, keresettebbé és így a földművelésre hasznosabbá lesznek. A régi példaszó úgy fordult, hogy nem csak a jó pap tanul holtig, de a jó gazda is.

Dicséretére legyen mondvá a mi vidékünk népének, szeret tanulni. Nem idegen, új jelszavak, törekvések, gazdasági módok iránt, csak megadjuk hozzá a módot. Mig az 1896. és 1897. télen mindössze 300 helyen 36,000 résztvevő hallgatta a gazdasági előadásokat, addig ma tíz év után 1500 községnél többre terjednek és már tavaly télen 350,000 hallgatót számláltak. Az akció sikerit e számnál azonban inkább bizonyítja azt hogy míg az első időkben meg kellett elégedni, hogy hangulatkeltés végett egy-egy aktuális kérdést vonzóan ismertessenek és rendszeres ismeretközlésről szó sem lehetett t ma már ezek a téli előadások folyamatosak, rendszeresek, melyeken egy-egy ismeretága,

a maga rendszerében betetőzve és lehetőség tüzetesen adnak elő, természetesen számbaveve, hogy a kiszáradnak ezek az ismeretek kamatoznak is és semmi olyan ballasztal nem terheli meg, amelyeknek a foglalkozásuk során hasznát nem vehetik.

Két évig csak gazdasági felolvasások és egy-egy részletkérdésben előadások folytak, ma már három hónapra terjedő előadások is vannak. A földmivelségi kormány szakintézetei és iskolái (gazdasági intézetek és földmives iskolák) összes szakközegei, vándortanárok, borászati és szőlészeti felügyelők, állattenyésztési felügyelők és állatorvosok stb. annak az intézménynek hivatott munkatársai, hogy a földmivelők az új gazdaságvitel módját, legalább azokat, melyeknek tudása lényeges változást idézne elő, eltanulják.

És hogy ez nem hatóságilag a népre utalt helyi időtöltés, bizonyítja a mód, melylyel megkedveltették.

A téli gazdasági kulturtevékenység körül fölmerült eddigi kiadásokat bőven kamatozónak találjuk.

Az eddigi sikerekkel azzal biztatnak, hogy a régi gazdálkodást átformálja az újkor modern szelleme s a földmivelőt szakmájában kipallérozza és gyakorlati foglalkozásában ismeretekkel felszereli.

Valóban nem szabad kicsinyleni a gazdasági egyesületek, körök téli munkáját. Mily érdekesen jellemző kép az, hogy ezüstbe vegyülő hajja ott ülnek sorban a tanulni vágyók s hogy agyuk földolgozza a nyújtott ismereteket, jellemző az, hogy az előadó szavát tovább tűzik, vitába bocsájtognak, hogy átszészöl az előadás valóságos gazdasági eszmecserékbe: a gazdasági konzervativizmusnak az utolsó ütközete olyankor ez a gazdasági eszmecseré, és tisztán az előadó rátermettségén múlik, hogy

a modern gazdasági haladás kerüljön ki győzelmesen.

Néhány év előtt a falu népének az volt a legnagyobb panassa, hogy a földmives ember magára van hagyatva, hogy vele senki sem törődik. Most azzal a jelszóval keresik föl, hogy javára akarnak lenni, gazdasági téren akarják fölvilágosítani. Hogyne sereglene az össze százezrével a magyarok és ezen a téli munkán hogyne lenne Isten áldása.

Levél a fővárosból.

Budapest, 1908. január hó 14.

Amidőn hosszabb szünet után újból utnak ereszték Léva felé egy "fővárosi levél"-et, — legyen szabad ahhoz mellékelnem igaz üdvözlőmet és szerencsekívánataimat a megyei székhelyélt Léva részére.*

Mi, akiket a sors elszakított a várostól, talán több érdeklődéssel és nagyobb izgalommal lestük a döntő küzdelem eredményét, mert nem ismertük úgy az esélyeket, mint az otthoniak, akik bizonyára nyugodtak voltak az eredményről.

Léva tehát elérte azt, amit történeti jog és a jelenben elfoglalt szerepe címén követelt és nem lehet kétség az iránt, hogy ez az esemény nagy lépéssel fogja előre vinni a várost egyébként is szemmel látható fejlődésében.

Ez a fejlődés a helybeliek előtt nem is lehet oly szembetűnő, mint azok előtt, akik Léváról régebben elszakadtak, s egy-egy kisebb jelentőségű dologban is többet látnak, mint a fejlődés helybeli bajnokai, akik lépésről-lépésre haladnak előre a fejlődés útján.

Csak a Bars legutóbbi száma is érdekes példáját adja ennek. O vasom dr. Karafiáth cikket a lévai közkertről, melyben a dögteret a Sportegylet céljaira kéri. Majd minden mondata ujság. A dögter, — amely ugy látszik, már múltbéli nevet érdemelt, — be van fásítva. Ez határozott ujság; — hiszen az én gyermekkoromban (alig van

*) A levélíró ur alkotmányos gondolkozásáról tesz tanúságot, midőn a törvh. bizottság határozatát már véghezvitt ténynek veszi; még nem az, de bizunk a jelen becsléses kormányzatban, hogy az lesz.

egy negyed százada) még nagymétát játszottunk az üres területen!

Hát még a cikkírónak többi jellemzése a dögterről, ahol szállott alakok aluszszák ki pálinkás mámorukat, meg szerkezőz párok, akik a bokrok leple mögött tartják találkájukat! Ez egész nagyvárosi perspektíva, — akár csak a budapesti Ferenc-városról volna irva. Karácsonyfát is visznek a dögteréről! Alig akarom elhinni, hogy még ilyen is van ott. Csupa ujság, csupa szenzáció! Nyári mulatók is vannak a dögter környék szőlőkertekben! Az én időmben a legtávolibb "nyári mulató" a Kolibal kert volt, amelynek épületére szigorú utasítással volt ráírva, hogy: "Ne tovább!" Meg aztán, hogy a Kalvárián fenyő ütetvényekkel kísérleteznek, 20-25 év előtt még fű se volt azon a sziklatömegben.

Azt is meglepetéssel olvastam, hogy a Rákóczi fához vezető úton levő fákat rongálják a csirkefogók, s ágastól szedik le róla a vadgaztenyőt és amerikai diót. Akkoriban 3-4 odvas vén fűzfa görbedezett ezen az úton, most meg amerikai dióról olvasok. Teringette, igazán kíváncsi vagyok már látni Lévát, milyen lehet.

A villanyvilágítás ugyan már nem ujság énelőttem, de azért mégis bizonyos idegen-szerűséggel hat rám dr. Karafiáth abbéli panassa, hogy a villanyos szerelő csönkítja az utcákon a fákat. Az én időmben a villanyos szerelőt Császár bácsi pótolta, aki a nadrágzsebéből előhuzott kónes gyufával gyújtotta meg a petróleum lámpákat, amelyek leginkább teliholdas nyári esteken pislogtak. Aki este más időben is ki saart menni az utcára, vihetett magával lámpást. Most pedig villamos világítás árasztja fényét. Ismétlem, Léva fejlődését csak az képes egész teljességében méltányolni, aki már hosszú idő óta van távol.

De most veszem észre nagy hibámat, hogy a helyett, hogy szokás szerint a fővárosról írlek, — Léváról beszélek. De a város történetének ez az újabb fejezete önkénytelenül adta tollamba ezt a pár soros visszaemlékezést. És hibámat majd helyrehozom legközelebbi levelemben.

Lévai.

T Á R C A.

Kint a pusztán.

A szegényes tanya udvarán szép nagy erős parasztember foglalatokodik. Abból a fajtából való, amelyet ma már csak itt, az áltoldi Tissa mentén találhatni. Szép, szabályos arcú, kevés beszédű erős magyar, kinek kissé merészen hajló sas orra, villogó, nagy fekete szeme tanuskodik róla, hogy a családfája visszanyulik egészen az Arpád koráig.

A téli nap erősen hajlik már nyugat felé, bárha még elég korán van, mert a kétórai harangszót csak nemrég hozta ki erre a város felől jövő szél.

Az udvaron szárnyas jószágok tipegnek és az ólban egy sovány malac rókodik. Az udvar végében magasra felhányt s olvadni nem akaró hókazlak emelkednek, tanuskodva az idei zord tél mellett, amiben hetek óta sinylödik ember és állat ebben a kietlen pusztaságban. S ahogy ellátni ebben a fehér téli világban, mindenütt apró kis tanyák, kevés földi emberek szerény hajlékai, kik óriási erőmegfeszítéssel, nagy szorgalommal erőszakolják ki az esztendei élelmüket az édes anyaföldből. S ahol tisztább lelkek imádsága nem száll az eget Urához, mint itt, akiknek minden reménységük teljesülése az időjárástól függ. És van olyan esztendő, hogy a jó lelkek imádsága meghallgatódik és csak úgy dől az áldás a kicsiny kamrákba, megtelik a hambár, a padlás az Isten áldásával. Olyankor boldogan ülnek körül telen a jó meleg boglya-kemencét, a gazda

nem jár megroskadt vállal és nem sajnálja az éltel sem jószágtól, sem a családjától ebben a kéten időben.

De nagyon ritka esztendő az ilyen, mert mintha gondja volna arra valami tulvilági "rossznak", hogy a kis tanyák világnak mindegyikében boldogság ne legyen, mintha irigykedve nézegetne be a kis ablakokon és mondaná:

— De jó kedvetek van! De jó az egészségetek!

És pár nap múlva rózsaszínű dunnák, párnák közé pakolva beteget visznek a kis tanyák valamelyikéből be a városba, a doktorhoz. És ez a tulvilági "rossz" bejárja a szűk istállókat is:

— Ugy! — mondogatja kaján vigorgással — nektek ilyen sok jószágotok van! Hadd huljon egy kicsikét!

És nemsokára megjelenik a sintér, hogy elvigye a megdögült kövér hizókat innen is, onnan is és a kicsi tanyák népe sirva néz a dögöt szállító szekér után, ami azt jelenti, soványabb lesz az idén a zsirotok. Mintha eddig valami nagyon kövér lett volna.

Nem messze ide az országutun van egy feszület, ide jár a tanyák aggódó népe fohászni a remélt és kapott jókért. És itt sirja el bánatát, ha valami csapás, szomorúság éri, — ez az ő közvetítőjük az irgalmas Istennél.

A szegényes tanya udvarán foglalatokodik ember is most jött haza ebből a templomból, ahová elvitte hálával és imádsággal csordultig tele lelkét, hogy megkö-

szönje az Istennek az boldogságot, amibe három nappal előbb részesült. A feleségének fia született, amit már várva-várt a kis család a három kényeskedő leány után.

Körülfötte csend volt, sehol élő teremtés, kiimádkozhatta magát kedvére, csak a fák száraz ágai zörögtek, ahogy a szél átsuhan köztük s ahogy hazafelé ballag a havas úton, jóleső melegség dobogtatja a szívet, rá gondol a fiara, aki most még pólyába burkolt tehetetlen csöppség, de aki neki valamikor segítőtársa lesz a nehéz paraszti munkában és támasza majdan öreg napjaiban. S ahogy a dolgát elvégzi idekint az a kis pólyás gyerek olyan ellenállhatatlanul huzza befelé. Nesztelenül nyitja be az ajtót, hogy ne zavarja a pihenő asszonyát. Lábjuhgyen megy oda az ágyhoz, amibe szép arcú, de sovány, sápadt nő fekszik a slingelt fehér párnák közt.

— Ászol anyukom? kérdi tőle szeliden és ráteszi a hidegtől munkától vörös kezét az asszony szép homlokára.

— Nem ászok én lelkem, csak nagyon busulok, hogy még mindig nincsen tej a kicsinek!

— Nincsen? — mondja az ember megütődve.

— Nincsen, — mondja az asszony és könnybe borul a két szép barna szeme. Az ágya fölött egy Mária-kép van, karján a gyermek Jézussal, est a képet nézi fájdalommal lélekkel s magában azt gondolja: Az én fiam nem lesz olyan szép kövér, mint a tiéd! És odaszoritja asszót melléhez a pólyás gyermeket, aki valamelyes sirásfélét hallat és egyre látogatja a csöpp piros száját.

A magyarságért.

Ki merné tagadni, hogy az egyes nemzetek legnagyobbosabb egyéni jellemvonása az illető nemzet nyelvében, nyelvének művelésében nyilatkozik meg, tükröződik vissza leghivebben és ki merné tagadni ezt az igazságot, mely a mai században immár teljes értékben kiforrott, hogy csak az a nemzet lehet elég erős és igazán nagy, mely nyelvében is egy.

És fájdalom, ki merné állítani közüllünk, hogy a magyar nemzet egyéniségének e jellegzetessége a nagy folyó és hármás bérc térségein mindenütt teljes diadallal verődik vissza?

A nemzetiségi nyelvszigeteket, fájdalom, még mindig nem hatotta át a magyar állam-ésmezei életét melege, sőt maga szép fővárosunk sem tűnik fel teljesen megnyugtató példaként e tekintetben. Pedig ha a szív működése nem tökéletes, hogyan várhatjuk, hogy a szívből elágazó véredények tökéletesen egészséges vért vigyenek szét a test többi részébe?

A főváros nyelvi mozgalmának statisztikája, mely pontos megfigyelés eredménye, szomorú képet mutat.

A felnőttek nagy csoportjában az utcákon járó-kelők, a villamoson utazók, a kávéházakban, az éttermekben és családi életben megfigyelték 74 százaléka beszélt magyarul. Az a körülmény, hogy a legtöbbször német nyelvet használók nagy része tud magyarul, nem enyhíti, sulyosítja a helyzetet, mert benne vagy a magyar nyelvnek kicsinylése vagy a magyar nyelv iránt való közönyösség nyilatkozik meg.

A gyermekek csoportjában 78 százaléka beszélt magyarul. Az ifjuságnak, a fölserdülteknek pedig 83 százaléka.

A főváros népének a nemzet nyelve iránt érzett e közönyössége bizonyára nagy baj, sőt több: veszedelmes betegség és annak orvoslását minden lehető módon meg kell kísérelnünk, segítségére sietvén a lelkes tanítóknak, amelynek buzgóssága az iskolák nyelvét már teljesen magyarrá tette a fővárosban, segítségére sietvén olyképpen, hogy mindent elkövetünk, hogy az iskolából kikerült ifjú nemzedék állhatatosan megma-

radjon a magyar szónál, a magyar beszédnél az életbe kilépése után is.

Vessük ki magunkból teljesen az ő embert a ezzel együtt a közönyt és támadjon fel bennünk a magyar szóért lelkesülő buzgó új ember, a testestől lelkestől igaz, buzgó honpolgár és a biztos siker nem fog elmaradni.

De a főváros és környékének megmagyarosításánál nem szabad megállanunk. A távol vidéki nyelvszigetek se félemlítsenek meg bennünket. Testvéreink e szigetek lakói is, és velük szemben érzakoskodás nélkül kell erőseknek lennünk a éppen erünk érzetében, meleg szeretettel kell lelkünkben a mindnyájunk hazája iránti átválasztó szent érzelmét fölébreszteni, ébren tartani.

A nyers erőszak visszaható ellenszenvet teremt, az átható szeretet ereje pedig öntudatlanul is bódít. . . A szeretet meggyőző ereje meggyőzi nem magyarajku testvéreinket is, hogy a családi tűzhelyük mellett ápolni családi nyelvük szeretete és művelése nem zárja ki a mindnyájunk hazájának nyelve iránti szeretetet, sőt ellenkezőleg: a családi tűzhely lángja, egyesülve a hazaszeretet oltáráról fellobbogó lánggal, erőssé tesz mindnyájunkat, őket is, minket is.

A közös haza erőssége a testvérek egyesülésében áll. A testvérek egyesülése a testvérek boldogsága is!

Reméljük, hogy erre a dicső munkára minden jó hazafi örömet vállalkozik, s akkor a győzelem biztosítva van.

Ha a német Schulvereinek, amelynek legnagyobb fájdalma az, hogy mi élni és pedig magyarul élni akarunk, a nagy Németországban, ahol a nyelvegységgel szemben semmi felteni való nincs, ezer meg ezer taggal tömörül össze nyelvének védelmére, biztat a hit, hogy nálunk is sorakozni fognak azok ezrei, akik érzik, akik tudják, hogy Magyarországon a magyar nyelv védelme a legszentebb nemzeti védelem egyik legsürgősebb módja.

Sorakozzunk mindannyian egy táborba erre a védelemre. Mindenki közülünk lelkesítő, buzdító szavával és példaadásával igyekezzék megnyerni a szíveket annak a gondolatnak, hogy csak az egységes nyelvű

nemzet állhat ellent a századok dúló viharának, s hogy Magyarország törhetetlen sziklavarának is egyetlen biztosító alapja: magyar nyelvbéli egysége!

Az írói mesterség jövedelmezősége.

Schmidt—Weissenfelsnek „Geschichte des modernen Reichthums“ című könyvében érdekes adatokat találtam arra nézve, hogy sok író milyen teméréd pénzt, némelyik rengeteg vagyont keresett toliával.

Mondanom sem kell, hogy ezek között magyar írók nem sorol fel, pedig kitűnik könyvéből, hogy eléggé jól ismerik viszonyainkat. Az érdekes összeállítás szerint első helyen áll Walter Scott. Mint az edinburgh-i törvényszék hivatalnok kedvtelésből az irodalom terén próbálkozott, még pedig olyan jó eredménnyel, hogy költeményeinek és fordításainak jövedelméből birtokot vásárolt a Tweed partján, Melrose mellett.

Birtokát Abbotsford-nak nevezte el és egyre szaporodó jövedelméből nagyobbította a szomszéd birtokok megvásárlásával; épületeket emeltetett reá és csodaszép parkkal díszítette. Összesen 60.000 font sterlinget (1,440.000 korona) költött birtokára. Regényeivel csak ezután lépett a nyilvánosság elé Walter Scott.

Első regényét „Waverley“-t 1814-ben adta ki névtelenül. Ennek hallatlan sikere volt és ennek dacára anonym, a „Waverley szerzője“ alatt jelentek meg későbbi regényei.

Az aggkorhoz közel sulyos anyagi csapás érte S.-ot. Kiadója, Ballantyne, kinek üzletársa lett, spekulációk révén tönkre jutott és ennek folytán 117 ezer font sterling adósság zúdult Scott nyakába.

Az érzékeny veszteség nem törte meg a nagy költőt. Ismerve saját népszerűségét bizott benne, hogy tollával helyreállítja az anyagi egyensúlyt. Kettőzött szorgalommal fogott az íráshoz, hiszen nevet, becsületét kellett megmentenie. Pár év alatt tényleg keresett annyit, hogy adóssága 40 ezer fontra apadt le, de ezen összeget már nem bírta lefizetni, mert ismételt szélhűdés következtében 1832-ben meghalt.

A bálás skót nép gondoskodott róla,

Már szopna a lelkem, de nincs mit. A tápláló forrás nem akar felakadni az édes anya keblén. A rossz táplálkozás, a sanyaru élet, a hosszú esztendő keserves nehéz munkája, az ideai rossz esztendő kivett a szájukból minden jobb falatot. A felnőtt ember még csak kibírja, de az ebben fakadó új életet már rem ritkán a halálba küldi.

Három kis leánya ott szöszmetel a boglya-kemence mellett a padkán. A nagyobb, hét éves Böske már iskolába jár. De most a nagy hó miatt itthon vesztegel. A másik, az öt éves Juliska, kis eleven fekete szemű fruska, aki mindig gonoszágokon töri a fejét, meg a három éves Pannika.

— Talán ennél valamit lelkem, — szólal meg újra az ember. Főzök talán tojást? Egyébb mostan nincsen.

— Jó lesz, — hagyja rá az asszony. Az apjuk kimén és egy kis gyors szalmatüznél megfőz két tojást s ahogy elkészítve beviszi az asszonynak, az ő vacsorájukat is előszedi. Két darab fagyos sült tük, jó puha barna kenyér és málé. Azután hozzálátnak a délutáni vacsorának, mert az ebéd reggel kilenc órakor volt, mely állt keménymagos levesből, a miből jöltartották a kis emberkét is, aki azóta, hogy evett, folyton alszik, csak most kezd nyugtalanzkodni.

A középső kis leány ott lábatlankodik az anyja körül, aki már az egyik tojást szétoasztotta köztük. Nesze neked is egy falat, neked is, neked is s azon veszi

észre, hogy ő maga még semmit sem evett.

— Takarodjatok! — szól rájuk az apja.

— Neköm nem köll málé! — pityereg a Julie.

— Hát mi kellene?

— Sömmisé! — duzzog a kis lány és betakarodik a kuckóba s szepogve ül ottan egy nagy darab kőson.

A tanyai parasztember az egész esztendei sóját egyszerre veszi meg és fogytaig ott tartja a meleg kuckóban, mert másutt ahol hideg van, megolvadna. A gyerekek egész télen ott mászkálnak rajta. Tavasz felé, ahogy elfogy a só, a kuckó népe is kiköltözik a napra játszani. Nincs szükség a a székre aasztalra, amit nekik egész télen a nagy darab kőso képvisel, itt bent a jó melegen. A Bodri is várja a vacsoráját odakint az ajtó előtt, de egyszerre barátságosan ugatni kezd, mintha valami ismerőst látna.

És csakugyan a sógor jön, a gazda huzának a férje. Alacsony, nehézjárású, de eleven szemű, fekete magyar, tiszta ünneplő ruhában. Fel van pakolva szörnyű módon, s vállán botra akasztva egy nagy fehér ruhába kötött csomag, s a hátán tolerakva egy csikóbőrből készült tarisznya. A botra akasztott fehér csomag jól be van burkolva melegített abroszokkal, hogy el ne hűljön benne egy nagy tál finom turós derelye, leöntve vastagon tejföllel és jó libazsírral. Azután meleg turós lepény és nagy, szép fehér fonatos kalács, sült disznóhús, pecsenye, kolbász. A tarisznyából pedig előkerül eg-

nagy üveg kávé, egy másik nagy üveg bor és egy csomó percc az apróságnak.

Régi jó magyar szokás az, hogy mikor egy családban az asszony gyermekágyban fekszik, a hozzá közelebb álló rokon, koma, szomszéd látja el főtt étellel őket. A házbellek szörnyűködnek, szabadkozhatnak, hogy így meg úgy, minek ez a sok fáradság? De aztán nagy kiálásra megkezdik a derelyés tálat és jókedv, derű, pompás ételek illata árad szét az imént még nagyon szomorú, szegényes szobában.

A sógor alá s fel járkál és erősen szivja a pipáját, míg a többi eszik.

— Gyerök lött hát, — mondja egyszerre megállva az ágy előtt.

— Az ám gyerök, kis huszár, mondja rá az apja.

— Hála Istennek! mondja a sógor és tovább pipál.

Az asszony szelid mosolygással kibontja a sok takaróból a kis emberkét.

Nézze meg sógorom ilyen! és lehuzza a kék pántlikás fejkötőt a baba fejéről. A sógor nézi a hajas gyereket, a kinek a selymes barna haja leér egészen a szeméig s hátul pedig a kis rózsaszínű hátára.

Kukoricát loptál evvel, nem tőköt, jegyzi meg a sógor és könnybe lábad a két nevető szemé. Azután előkotorász a zsebéből egy ezüst forintot és odacsusztatja a baba fejé alá.

Pénzre fekdj, pénzre keljél.

But sohse lász, nagyra nőjjél!

Mindenki megvan hatva, pár pillanattig csönd van a szobában, az asszony rá néz a

hogy családjának Abbotsford megmaradjon és emlékének máig is páratlan szépségtű szobrot állított.

Dickens és Tackeray szintén nagy vagyonra tettek szert irodalmi munkásságukkal; Wilkie Collins minden kötetéért hihetetlenül nagy honorariumot kapott.

Tennyson-nak, az angol poéták fejedelmének kiadója, Strahan, évenként ötezer font sterlinget fizetett csupán azért, hogy előzőleg megjelent műveit újból kiadhassa. Ujabb műveinél csupán 10% ot kapott a kiadó a botti árból és mégis jó üzletet csinált, mert „The holy Grail” című költeményéből pár hét alatt 40 ezer példány kelt el 7½ shillingjévei. Tennyson-nak 6000 font tiszta jövedelem jutott belőle.

Egy későbbi kiadójától 4 ezer fontnyi (96 ezer korona) évi járadékot kapott élete fogytáig.

Mindenesetre voltak Angliában is siralmas helyzetben nagy költők. Így pl. Milton 120 koronáért volt eladni kénytelen „Elveszett paradicsom”-át és egy Chatterton éhenhalt.

A francia költők és írók közül is sokan gazdagodtak meg, illetőleg kerestek nagy vagyont írsaikkal.

Thiers, a híres történetíró 26 millió frankot hagyott örökösire. (Enek nagyrészt bizonyára politikai pályáján szerezte! szerk.)

Georges Sand összegyűjtött leveleiből kitűnik, hogy ez a még ma is eléggé kedvelt írónk első regényének „Indiana”-nak (1832) megjelenésétől számítva egy millió frankot keresett írói munkálkodásával. Berri mellett lévő kastélyának kényelmesen élt, de jószívűsége nagyon megapasztotta vagyonát. Kiadója, Calman Levy, kötetenként 6000 frankot fizetett műveinek első kiadásáért és a további kiadásokért is tetemes honorariumot. A „Revue des deux mondes”-al szerződése volt újabb munkáira, amelyekért ivenként 660 frankkal díjazták. Rendkívül sokat jövedelmeztek ezenkívül szindarabjai.

Az idősebb Dumas regényei és szindarabjai szintén hatalmas vagyonhoz juttatták írójukat, akinél azonban nem maradt meg a vagyon.

Ha nagy volt Dumas az irás mesterségében, úgy még nagyobb a pazarlásban és az adósságsinálásban.

„Monte Christo” jövedelméből Páris közelében kastélyt építtetett, melyet regényéről nevezett el és benne fényes ünnepélyeket rendezett. A fény nem tartott sokáig, kastélyát el kellett adnia és dacára annak, hogy még igen sok pénzt keresett, később már gyárilag előállított regényeivel, mégis szegényen halt meg egy Dieppe melletti falucskában.

Balzac ot hasonló csapás érte. Erkölcsregényei feltűnést keltek világszerte és ez az ember, aki mindig gazdagságról álmodozott teljességébe vitte vágyait; uzsott a bőségben, amelyhez művei által jutott. Azonba hasonlóképpen elpazarolta a vagyonát, mint az öreg Dumas és gyakran maradt egy sou nélkül. A gazdagság utáni vágya regényeiben is kifejezésre jut, így pl. „La recherche de l'Absolu” és „Père Goriot”-ban (1835) csak úgy dobálózik szédítő összegekkel; halála után előadott „Mercadet” című szindarabjának hőse örületesen merész, milliókra áhító tőzsdéjátékos.

Hugo Victor egyetlen regényével a „Les misérables” cíművel egy csapásra gazdag emberré vált. Négyszáz ezer frankot kapott érte. Ezen összeget tetemesen gyarapította későbbi regényeinek jövedelmével.

A nagy vagyont szerzett írók között Zola Emil sem áll utolsó helyen. Regényei 1878-ban tűntek fel. A realista irány, amelynek Zola az atyamestere, meglepte a romanticizmushoz szokott közönséget és egy csapásra meghódította.

Minden műve kelendő volt és maradt; egyes regényeiből rengeteg sokat adtak el. A Rougon-Macquart regénysorozatból aránylag rövid idő alatt 1.338.000 frankot bevételezett Charpentier kiadó, mely összegből Zolanak 800.000 frank jutott.

C-upan fordítási engedélyekből circa 20.000 frank volt évi jövedelme. „La debacle”-ért 25000 frank tiszteletdíjat kapott. Dramatizált regényei, hírlapi cikkei és kritikái szintén sokat hoztak a konyhára.

A „Figaro” egyiben statisztikai adatok-

melle megeskzetett és lassan emelkedni kezd a dunna alatt, felfakadt benne a várva várt áldott forrása az életnek a kicsike számára s a kis éhes száj mohón fajk be a rózsaszínű bimbót és most már mindenki jól vacsorál a szegényes tanya házban.

A gazda oda néz, — de csak annyit mond — vagyis inkább csak gondol hogy: hála Istennek!

Juliska ott cirógatja a sógort, hiába küldözgeti onnét az apja, csak vissza somfordál mindjárt. A sógornak tetszik a cirógatás és nézi a gyereket s arra gondol, hogy talán nem is olyan kedves ez, mint a többi, hogy anyyi panasz van rá?

— Hát szeretsz te engem he?

— Szeretem, mondja a kis lány és felül a sógor ölébe, akinek a két mosolygó szeme megint könnybe lábad, ahogy a két kis gömbölyű kar átöleli a nyakát.

— Sógorom, adják nekünk ezt a kis lányt, mondja egyszerre minden bevezetés nélkül, maguknak meg marad, nekünk nem adott az Isten!

— Eljőnnél e mi hozzánk, te, te borzas? és megcsókolja a kis lány arcát.

Leszel a mi lányunk ugy-e?

A kis leány szorosán öleli a sógor nyakát és úgy pislog az apjára, hogy odaadják-e?

— Eszünk-e kávé? Hát tejes kását?

— Eszünk bizony még hürkát is!

Akkor elmék.

És lemászik a sógor öléből, huzni kezdi

kal kimutatta, hogy Zola irodalmi tevékenységének első husz évében másfél millió frankot keresett, ami — átiagosan számítva — évi 75.000 frank jövedelemnek felel meg. Ha e geniális író nem ragadja el a korai halál, akkor — tekintve nagy termékenységét — rengeteg vagyonra tett volna szert és az első helyet foglalta volna el tollukkal nagy vagyont keresett írók között.

A német íróknak már aránytalanul kevesebbet juttatott a múzsa.

Mindazonáltal vannak közöttük szép számmal olyanok, akik igen jó módra kerütek. Fényes honorariumokat kaptak pl. Scheffel, Hackländer, Spielhagen, Freytag, Ebers és még sokan, utjabban pedig Sudermann, Ganghofer, Frenssen stb.

A regényirodalommal egyidejűg, a mult század közepén, fellendült a színházi élet is a németeknél. Azóta de különösen a legutóbbi évtizedben, igen sok pénzt kerestek azon kiváló színműzők, kik darabjaikat nem dobták oda olcsó pénzért a rendesen jószimatu ügynököseknek.

Igy pl. meggazdagodtak a tantiémekből Laube, Moser és különösen Bumenthal Oscar. Ez utóbbi alaposan ismeri a nem műrtő nagyközönség ízlését. Böhözataival — anyagi szempontból tekintve — leveri Gerhart Hauptmann-t.

Az 1900-ik évben — hiteles adatok szerint — Németország 302 színházában tartott 43.458 szinelőadás közül 3.076 esik Blumenthal-darabra és ezek között: 1.692 előadás „Das weisse Rösil” című bohózatára.

Hauptmann csupán 1.294 előadással szerepel es Sudermann 938-al. Elképzelhető, mecsoda rengeteg jövedelmet jelent 3.076 előadás egy esztendőben!

Mindazonáltal Hauptmannnak és az újabb színműirodalom más jelesének sinca okuk panaszra; az ő jövedelmük is igen fényes.

Befejezésül helyén valónak találok a magyar írói viszonyokat röviden vázolni. Positiv számbeli adatok hiányában csak általában említem meg, hogy íróink csak a legutóbbi pár év óta részesülnek számottevő honoráriumban.

Nagy költőinknek a megélhetésre sem

Mária képre és áhitatos sóhajással rábizza a sógor jókivánságát, hogy elvigye a jó Istenhez.

— Köszönjük sógorom, mondja azazda, és tölt a borból mind a hármuknak, s a derű mindinkább árad a szobában, a tükör mellé felfagatott porcelán tányérok rózsái is mintha pirosabbak volnának most, mint máskor.

A gyerekek ahogy jóllaktak, ott lábaltankodnak, nevetgélnék körülöttük. Az apjuk minduntalan csendre inti őket, különösen a Julist kell mindig szölonagatni, akinek már megint nagyon felnyilott a szeme.

A két ember most már együtt ül az asztalnál és kölcsönösen kicserélik a dohányszacsakót — ami a magyarnál nem kis jóindulatnak a bizonyítéka — mert hát egyik dohány olyan, mint a másik, rossz trafik mind kettő, de a sógor, a ravasz, egy parányi alma haját, egy picike tört fehér cukrot s fataplót kever a magáéhoz, s attól olyan jó illata van, hogy még a havanna szivar füstje se különb. És megered a szó, a szegény ember ügyes-bajos dolgairól, politikáiról ezek nem beszélnek.

Bizony szűken vagyunk sógorom, mondja a gazda, megdöglött a jó két hizóm is!

— Tudom, bólint rá a sógor.

A tehenet is elköllött adni az adósságért, most meg már pedig kénc, jó volna, ha tej volna!

— Van már, sugja az asszony, hála Istennek! és hangosan dobog a szive az örömtől, a boldogságtól, a két sovány

a cipőjét, mert egyébként a tanyai gyerek mind mezitláb telet ki.

— Hallod anyjuk mit mond a sógor?

— Hallom — mondja az asszony.

Nem kívánom ingyen sógorom, adok a kis lányért száz forintot.

Husz pöngő itt van nálam, azt odaadom most, a többit pedig akkor, ha a lányt a nevünkre iratjuk.

— Száz forint, néz nagyot az ember és ránéz az asszonyra.

— Száz forint, sugja az is, hiszen az nagyon sok pénz a mi mostani sok szükségünkbe. Meg kellene előbb kérdezni a Zsuzsit.

Már mint az annyukot.

Azon ne busujatok — az örül a lánynak — hiszen mindig azt kérte az Isten-től, hogy bár csak egy lánya volna, hogy ne kellene idegenre hagyni azt a kis holmiját. De nemcsak azt, hanem utójára is mindentünk azé lenne. Az asszony megszedül egy kicsit, lehunyja a szemét, de nem szól.

— Sógorom, mondja az ember nagy komolyan, mink igaz, hogy mostan szegények vagyunk s az a pénz nagyon ránk ferne, de azért ha odaadnánk, a Julist, akkor is csak azért, mert, hogy maguknak nincsen, ugye annyukom?

— A sógorék iránt való szeretetből tennénk, mert hiszen a kis lány akkor is csak a miénk lenne, válaszol az asszony.

— Persze, hogy a tietek lenne, tóditja a sógor, csak éppen, hogy minálunk volna.

— Az igaz, mondja a gazda is.

— Mit szólisz hozzá annyukom, oda-

jutott elegendő írói keresményükből. Egy Jókai potom áron volt kénytelen elvesztetgetni legkiválóbb regényeit. Műveinek nemzeti kiadásából igyekeztek kárpótolni; ebből 100,000 forintot kapott tudvalegileg.

Mikszáth, Herceg, Gárdonyi, Eötvös Károly, Rákosi Viktor, Szomaházi és a modern írógárda jobbjai már acceptabilis honoráriumban részesülnek. Hirlapjaink is igen tisztességesen fizetik belső munkatársasikat. Néhány szerencsés kezű színművrünk elég szép bevételhez jut tantímelék révén.

Annára mi is vagyunk már, hogy jóra való író megírhathat nálunk a tolla után, de még vajmi messze azon óhajtott időktől, amikor Magyarországon is lehetséges lesz vagyont szereznünk az írómesterséggel.

K. L.

Különfelek.

— **Tudományos felolvasás a főgimnáziumban.** Január hó 16-án csütörtökön este 6-7 óráig volt az első ezidei tudományos felolvasás a gimnázium disztermében elég szép számu közönség jelenlétében. A felolvasó volt *Domján Lajos* dr. iskolaorvos, ki az alkoholiszusról és a tüdővészről tartott valóban élvezetes előadást, melynek értékét a felolvasó kellemes hangja, nyugodt előadása még értékesbette. — Beszélt bevezetésképen az alkohol készítés különböző módjairól, majd arról a hatásról, melyet az alkohol mérsékelt és túlságos élvezete idéz elő. Szomorú és megszivlelendő dolgokat lehetett hallani, pedig a tudós felolvasó nem helyezkedett a teljes abstinencia állapontjára; valami kevés alkoholt megenged, de nem tart szükségesnek. Az alkohol romboló hatását a szervezetre igen világosan fejtegette, különösen a mikor a tüdővész ellen való szervezeti ellentállásról beszélt. A tüdővész nem öröklött baj, hanem szerzett, pusztán a tüdővészre való hajlam öröklődhet. Fejtegette a tüdővész ellen való küzdelmet, szót az óvatosságról, a tüdővész embereket való érintkezéséről, a fertőzéséről. Itt kitért arra, milyen legyen a lakás; számuzi a lakószobából a szőnyegeket, a függönyöket mint portváltókat és a tüdővész-bacillusok

adjuk a Julist, nekünk adott az Isten, nekik még egy csöpp sincs, nekünk még lehet is.

Az asszony mosolyogni próbál, bár nagyon megszorodik, hanem azért kimondja, hogy: Én nem bánom, ha apjuk is odaadja.

— Odaadom, miért ne adnám, a Julisnak jobb lesz ott, mint itthon, a sógorek mindenképp kávéznak, azért pedig él hal ez a kényeskedő jószág.

A sógor reszkető örömmel teszi le az asztalra a két tizest.

Itt van a husz pöngő sógorom, ha Örsze fölkel, bemegyünk a városba és a lányt a nevünkre iratjuk, akkor megadom a nyolcvan pengőt is.

És a sógor cihelődni kezd, mert megvan az alku, mintha csak valami vásári portékáról volna szó.

Juliskát bekötötte az apja egy nagy télikendőbe és hogy a válás ne legyen valami nehéz, tréfálnak s előre nevetnek rajta, hogy fogja vinni Julist a hátán a sógor, ha az elfarad.

„És megtörtént!” a gazda kikísérte őket a mezgyőig s mire visszajött, már egészen besötétedett és mindenkit sirva talált otthon.

— Ne sirjatok, mondta. Jól van ez így; sógor gazdag ember, mink csak ezen a rongyor hat hold földön kinlódunk és vagyunk hozzá elegendő, neki tizennégy van, mind a Julisra hagyja.

De az asszony csak sir tovább és a

melegágyait. Különösen a gyermekszobában legyen csak egyszerű fűnyezett és könnyen tisztogatható butor. Végül rajzban bemutatott egy kis részt a tüdőből és köpetből, melyben a bacillusok már benne vannak. Elv: rendszer élet, tisztaság és a test edzése az ellenállásra, hogy ne gyarapítsuk a magyar tüdővészesekeknek anélkül is nagy számát. A hallgatóság az előadás befejeztével élénk éljenzéssel jutalmazta a felolvasást. — A következő felolvasó *Diényi Gyula* kegyesrendi tanár lesz. Felolvas az irodalomtörténet kedves és tehetséges alakjáról *Kisfaludy* Károlyról, különös súlyt helyezve az annak idején a most is még elvesztes vigjékaira. — A felolvasás előtt *Honsch* Jenő gimn. tanár zongorán játssza a „R-pülj fecskem”-et *Reményi E.*-től.

— **Jubileumi ünnepély.** Letelt egy negyedszázad azóta, hogy a lévai jótékony nőegylet által tartott *Stefánia árvaház* a felebaráti szeretet nemes művét gyakorolja; az eredményről közelebb elszámoland. — Ez évi február hó 8-án Léva város székházának disztermében hangversenyt rendez, melynek érdekes műorát kiváló tehetségű helybeli közreműködők fogják ünnepélylyé emelni; ezt az alsó termekben megnyitandó táncestély követendő. — Most küld szét a rendezőség ezer darab meghívót, annak kellemes reményében, hogy a jótékony, műirtó- s tánc-kedvelő nagyjérdemű közönség ezen ünnepélyt pártfogásában részesítendő.

— **A Lévai Katolikus Kör** folyó évi február hó 2-án tarja műsorral egybekötött táncestélyét *Schmidt József* helyiségében. A rendezők igen ügyes, vonzó műsort állítottak össze, melyet legközelebbi számunkban részletesen közlünk. A mulatság tiszta jövedelme az egyesület könyvtárát fogja gyarapítani.

— **Középiskolai tornafelügyelő a helybeli főgimnáziumban.** A kultuszminiszterium kiküldte *Bély Mihály* székesfővárosi tornafelügyelőt, hogy a lévai gimnáziumban a tornatanítást tanulmányozza, egyttal tájékoztató ívet is adott ki, melyben

két kis lány is sir bent a kuckóba, hogy most már elment a Julis, és nem lesz itten többet.

És ahogy besötétedik a kis szobában, olyan szokatlanul nagy a csendesség, nincs aki lármázzon, nincs akire rászóljanak. Halgass te! Új le tel s ez a csendesség olyan rossz, ugy csavarja a szívet mindnyájuknak.

Az ember odahajol az asszonyhoz. Ne sirj, mon tja rekedt hangon. Lesz mindenünk a pénzből, sok mindentünk!

— Nem kell! Semmi se kell, jajdul fel az fájdalmasan, mert ugyis meghasad érte a szívem!

Miert nem mondtad hamarabb? — Nem mertem, megajánlaltam a sógort. Én is megajánlaltam! hanem hogyha így van, holnap vissza hozom Julist.

És erre mindnyáján megnyugodnak. Az embernek is ugy tetszik, hogy könnyebb lett a lelke, mikor kimondta ezt a szót, s másnap már korán reggel beállított sógorékhoz, a kis lány éppen kávézott az új anyjával, de mikor megtudta, hogy az apja érte jött, épen ugy, mint tegnap, szónélkül öltözködni kezdett.

Hát elmegy Juliska? kérdették tőle busan.

— Hazsa mék! mondta a kis lány és boldogan kapaszkodott az apja nyakába, aki hazáig a hátán vitte s mikor elhaladtak a kereszt előtt, hosszasan megemelte a kalapját. Mikor ma hajnalban itt elment, nem mert neki köszönni, mert nagyon bűnösnek érezte magát.

NAGY RENÉE.

a fő irányelvek meg vannak említve. A tájékoztató ívben a többi közt erről is van szó, hogy a *tornacsarnok, torna-, játéktér, intézeti sporttelep, jéppálya stb. miként van elhelyezve, felszerelve? Melyek a hiányok? — A kiküldött felügyelő igen nehéz feladat előtt áll, ha a fenti kérdésekre meg akar felelni. Olyanról kell jelentést tennie, ami nincs és hosszú időn belül, talán nem is lesz. Ha más haszna nem is lesz a látogatásnak, annyit minden bizonnyal el fog érni, hogy a testgyakorlásnak a lévai gimnáziumban való sajnálatos állapotára ő is Isten tudja hányadszor fel fogja hívni a kultuszminiszterium figyelmét és ez egyszer talán nem hiába. Egész nemzedék került ki a lévai gimnáziumból anélkül, hogy a test erejét és ügyességét összehangatosan fejlesztette volna. — A már szinte örökös kérdés it újra felbukkan: kinek vagy kiknek a hibájából van-e mulasztás és meddig lesz ez így? — Mondhatják, hogy a mostani állapot jó volt az elődöknek, mert ne lenne jó az utódoknak is, a mostaniak ne panaszkodjanak, hiszen télen ugy sem jó tornázni. — A tornázni vágyó ifjak legyenek türelmessel, nemsokára felépül a tornaterem, — ezt mondják már husz év óta, — és akkor sport egyelet is létesíthetnek; a hely már ki is van szemelva a szőlők tövében és télen át gyakorolhatják magukat a szép tágas és modern tornateremben. — Megjegyezzük, hogy a mult év augusztus havában a miniszterium megsürgette egy a tornaterem, mint a gimnázium kibővítésének ügyét. — Erre a már régen készen volt kiötvétési terveket a városi hatóság újra vizsálat alá vette és minthogy azok az újabb követelményeknek már meg nem feleltek, új terveket is költöztetett dolgoztatott ki a városi építészeti hivatalnal. A minden szükségletet felelő tervet most egy éve, január végén terjesztették fel a kultuszminiszteriumhoz. Azó a ott van, alszik. — *Lehet, hogy majd tavasszal felébred... ha valaki felébredt!**

— **Alapítvány lévai diák részére.** Özevgy *Mészáros* Lajosné, szü. *Rosos* Anna budapesti lakos, néhai *Mészáros* Lajos honvédszázadosnak özvegye, ki a mult évben meghalt, végrendeletében mintegy 70,000 koronát tevő vagyonában örökösökké nevezte ki fele részben a jászfalui róm. kath. egyházat, felerészben a pápai ref. collegiumot, ez utóbbit azzal a kötelezettséggel, hogy az alapítvány kamataiból egy lévai tanuló köteles neveltetni. A jótékony uraszonny férje a lévai *Mészáros* családból való volt, a kik már valamennyien elhaláltak. Szeretett férjének emléket akarta a boldogult uraszonny megörökíteni végrendeletében, melynek erre vonatkozó része így hangzik:

Alulírott özvegy *Mészáros* Lajosné született *Rosos* Anna honvédszázados özvegye jelenleg budapesti lakos (II. kerület, Erőd-utca 6. sz.) halálom esetére hagyatéki vagyonom tekintetében következőképen rendelkezem.

(1.) Örökösömmé nevezem a Komárommegyei Jászfalui községbeli római katolikus egyházat és templomát és, Pápan az ev. ref. collegiumnak, ez utóbbit férjem iránti kegyeletem emlékéül.

(2.) Ez a két örökösöm egyenlő arányban kapják meg halálom utáni hagyatékomat tulajdonjoggal, követező feltételek mellett.

(3.) Hagyatékom fele Jászfalui község római katolikus egyházát és templomát tulajdonjoggal fogja illetni halálom után akkép, hogy ezen felerésznek jövedelme, illetőleg kamatából mind magam, mind családom lelki üdvéért évenként 4 (négy) kis gyzámsze szolgáltatassék, egyik az én halálom évforduló napján, másik szeptember 10-én (tizedikén) a harmadik május 25-én; (huszonötödikén), a negyedik november 2-án. (másodikán) és ezeknek a miséknek díja mindenkor az általi misézó plébánost illeti, a kamatok vagy jövedelmek többi része pedig a templom felszerelése és egyéb egyházi szerek fedezésére fordítandó.

(4.) Hagyatéki vagyonom másik felerésze pedig a pápai ev. ref. Collegiumot illeti örökségül tulajdonjoggal azzal a feltétellel, hogy ennek a jövedelme vagy kamata a collegiumi hatóság kijelölésével egy szegény jó előmenetellű és szorgalmas lévai (Bármegye) születésű ev. ref. vallásu tanuló segélyezésére fordítassék akként, hogy az illető, kinek legalább az V. (ötödik) gymnasiumi osztályu tanulónak kell lennie ezen engedélyt, ha szorgalmas és előmenetelle nem lankad, huzza, míg gymnasiumi vagy theologiai tanulmányait teljesen beem végezte, azonban tanulmányait a pápai colliumban tartozik folytatni. Ha lévai születésű ifju nem reflektálna e segélyre, ugy az bármegyei születésű ev. ref. ifjunak adassék a fenti feltételek mellett.

— **Az iparos olvasókör közgyűlése.** A lévai iparos olvasókör január hó 12 napján tartotta évi rendes közgyűlését

Kovácsik Samu elnöklése alatt. A zárszámadások és a költségvetés elfogadása után megalkították az új választmányt, melynek tagjai lettek: *Guba János, Korpás István, Ordógh Lajos, Agárdy Sándor, Laufer Béla, Vörösmarty Mihály, Szalay Vilmos, Takács Mihály, Nyiredy Gyula, Kucsera József, Borcsányi Béla, Ondrejkovits Lajos, Boldis József, Krizsányi Károly, Tóth Nándor és Demjén János.* A farsangban, amint értesülünk, a kör házi teaeestélyt szándékozik rendezni.

Tisztviselő-házak a Kalváriadombon. Mikor az uradalmi szőlőnek az új képző részére való átengedéséről volt szó, az uradalmi ajánlatot tett, hogy az egész szőlőt olcsóbban hajlandó átengedni, mint annak egy részét. Ugyanakkor fölmerült az eszme, hogy a főbb szőlőterület háztelkek gyanánt parcelláztassék. Akkor, mivel a képző telket hamarosan nyelbe kellett ütni, elaludt ezen életrevaló gondolat, de most jament szőnyegre került. Már most tiznél több lévai tisztviselő óhajta ott telket venni házfűtés céljából. Míg egyrészt kívánatos dolog, hogy a tisztviselők megfűtélő otthonot szerezhesse maguknak, másrészt a város fejlődése szempontjából is előnyös volna, ha azon elhanyagolt városrész az új építkezések által rendezetnék. Ezen aktuális do ogra meg visszatérünk.

Barsvármegye törvényhatósági bizottságának küldöttsége a vármegyének december hó 12-én a székhely áthelyezésének kérdésében hozott határozatát tegnap, január hó 18-án nyújtotta át a miniszterelnöknek, a belügyminiszternek és a képviselőház elnökének. A küldöttség ugyanezen alkalommal tisztelgett *József Agost* őfenségéről is, aki iránt Barsvármegye közönségének hódolatát fejezte ki. A küldöttséget *Holló Sándor* megyebizottsági tag vezette; csatlakoztak a küldöttséghez *Holló Lajos, ifj. Madarász József, Vízny Ferenc,* orsz. képviselők, és *id. Lakner László.* A küldöttségben részt vettek a küldöttség tagjai közül: *Báthy László, Balogh János, Bihary Kálmán, dr. Godin Károly, Kazy János, Kachelmann Károly, dr. Kmoskó Béla, Leidenfrost Tivadar, Levatic Gusztáv, Lócsay Imre, Wetzler István, dr. Zelenyák János, Zongor János.* Továbbá: *Bódogh Lajos, Friedmann Samu, Hendlér Ignác, Jozefcsék Géza, Horn Jakab, Engel József, dr. Tóth Sándor, Medvecky Sándor, Medvecky Lajos, Szilassy Sándor, Belcsák Béla, Szauer Izidor, Bilcsék József, Berger Adolf, Balog Sándor.* A küldöttség mindenütt a legzívélyesebb fogadtatásban részesült; a kapott válaszok alapján a kérdés sikeres megoldását remélhetjük, ha szilárdan kitartunk jogaink érvényesítésében. E jelentés lapunk zártakor vettük; részletes tudósítással a jövő számban szolgálunk.

Hymen. *Brutsy Béla* okl. gazdász a közbőlkuipar cseréipar társulatjainak eljegyzése *Pirk Flória* pozsonyi ügyvéd és földbírtokos leányát Erzsikét.

Erzsébet-szobor. A plébánia-templom ismét egy díszes szép szoborral gazdagodott: magyarországi Szent Erzsébet szobrával. Az adakozó is Szent Erzsébet erényét gyakorolta: ismeretlen kíván maradni. E szoborral a nagytemplom ornamentikája immár teljesé vált.

Házasság. *Gáldy Kálmán* verebelyi szolgabíró, tegnap, január hó 18-án esküdött örök hűséget arájának, *Gacsikovits Janka* urhölgynek Tótmegyeren.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter *Pollák Károly* verebelyi kir. járásbírói díjnyelket a girálvi kir. járásbíróshoz irnokká nevezte ki. *Drahos István* verebelyi kir. járásbírói irnok hasonló minőségben a trencsényi kir. járásbíróshoz helyeztetett át.

A lévai postahivatal statisztikája.

Bizonyára érdekelni fogja városunk közönségét, ha a lévai posta-és táviró hivatal mult évi forgalmát statisztikái összeállításban bemutatjuk. A zárójel közé helyeztetett számok az 1906-ik évi forgalmat tüntetik fel, a mult évvel (1907) való összehasonlítást céljából. E szerint helyben feladott közönséges levélpostai küldemény*: 539 604 (462,306) darab; ajánlott levél: 20 897 (20 099); pénzlevél: 3340, közönséges csomag: 17 026 (1906-ban pénzlevél és csomag összesen: 20,012); utalvány: 28,886 drb 1,621,833 K. értékben (28,630 drb 1,486,418 K-ért); takarékos és cheque befizetés: 17,463 drb 5,240 869 K. értékben (16996 drb 5,147,406 K. ért.); távirat: 11,332 (10,303). Helyben kézbesitetett (érkezett) közönséges levélpostai küldemény*: 697,515 (587,548); ajánlott levél: 20951 (19,866); pénzlevél: 2464 drb; közönséges csomag: 30,891 (1906-ban a kettő együtt: 33,513); utalvány: 22,678 drb 1,525,496 K. értékben (21,478 drb. 1,463,730 K. ért.); takarékos és cheque kifizetés: 1392 drb 1,623,654 K. értékben (1,126 drb 967,478 K-ért.); távirat: 12,441 (11,467); megbízás: 991 drb 104,081 K. értékben. Atmenőleg kezeltetett: ajánlott levél: 12,334; pénzlevél: 1738; közönséges csomag: 17,365; távirat: 7519 (6963) drb. Jövedéki bevétel: 76,457'54 K. (69,699-11 K.). — A *-gal jelzett tételek 7 napi számlálás átlagos eredményét tüntetik fel, amiből azt lehet következtetni, hogy a tényleges forgalom a kimutatottnál jóval nagyobb, mert pl. a legnagyobb forgalom idején — karácsony és újév között — lehetetlen a közönséges levélpostai küldemények számbavétele. A többi tétel a tényleges eredményt mutatja. A statisztika mindenestre fényesen igazolja a lévai posta óriási forgalmát, és azt az óriási munkát, amelyet ezen forgalom gyors és pontos lebonyolítása igényel. Ékesen szóló dicséret ez a posta személyzetének ügybuzgósága és pontosága mellett. A statisztikából láthatjuk még azt is, hogy a forgalom hatalmas arányban növekszik; így a közönséges levélpostai küldeményeknél (a feladott és kézbesitetett mennyiséget összevéve) a mult évben 200 000 darabbal nagyobb volt a forgalom, mint 1906-ban; az ajánlott levelekben 2000 darabbal volt nagyobb a forgalom; utalvány több 1500-al, értékben 200,000 K-val több; takarékos és cheque csak 700 darabbal több, de értékben a növekedés megközelíti az egy millió koronát. Az utalvány és cheque forgalom össz. s értéke több mint tiz millió korona, ehhez még hozzájárul 7542 drb pénzlevél számba nem vett értéke. Pedig a mult év — tekintetbe véve a nehéz pénzügyviszonyokat — általánosságban nem volt kedvező a forgalomra nézve. — Táviratokban is a mult év 3000 darabbal többet mutat fel, mint az előző.

Eljegyzés. *Mazan Mihály* Nagy Máláról eljegyzte *Ribánszky János* barscsekei tanító kedves leányát Irénkét.

Jubileumi zárandoklat Lourdesre. Nagy ünnepségek színhelye lesz ez évben a kies fekvésű délfrancia Lourdes városa r. i. éppen 50 év mult el szótá, hogy a kis Bernadette előtt S.üz Mária megjelent. Ez évforduló alkalmával a világ összes katolikusai nagy tömegben keresik fel Lourdest, hogy az ünnepségekben részt vehessenek. Magyarországból márc. hó 16-án indul egy országos jellegű zárandoklat Olaszország érintésével Lourdesbe, melynek fővezetője dr. *Giesswein Sándor* apát kanonok, a Szt. István társulat alelnöke, orsz. képv. lesz. Ezen zárandoklatra vonatkozólag szívesen szolgál felvilágosítással lapunk kiadóhivatala is.

Megfellebbezett tisztújítás. Nyitra vármegye 1907. december 19-én tartotta tisztújító közgyűlését. A tisztújítás ellen négy nyitramegyei orsz. képviselő és 46 bizottsági tag panaszt illetve felebbezést adott be. A terjedelmes indokolásban hivatkoznak arra, hogy a bizottsági tagok névjegyzékét az állandó bíráló választmány nem terjesztette a közgyűlés elé, s így a közgyűlés nem is vehette azt tudomásul. Továbbá hogy szabálytalan volt a kijelölt bizottság működése, mert részletekben tette

meg a jelöléseket, azután folytatólag résztvett a közgyűlésen, s a főbb állások betöltése után s az eredményhez alkalmaskodva tette meg a többi állásokra való jelölést. Két egyent jelölt árvászeiki ülnöki állásokra — akik meg is választattak — s ezeknek nincs meg a kellő képesítésük. A szavazást nem lehetett ellenőrizni, jegyzőkönyv nem vétezt fel stb. Legsúlyosabb vádként említi a felebbezés, hogy *Markhó Gyula* főispán visszaélt hivatalos hatalmával a volt főjegyző: *Steiner Gyula* kibuktatására. A törvényhatóság 11 főbíráját becsületszóval kötelezte, hogy az ő rendelkezéseinek föltevőnül engedelmeskodni fognak. Ezek alapján a panasztevők a főispán és a neki segédkező tisztviselők ellen fogymeli eljárás megindítását is kéri.

Fuszulók fáka. Nem csodáljuk, hogy a Léván létesítendő közkert eszméje nem találkozik nagy rokonszenvvel a városi tanácsban és képviselőtestületben. Ahol a város lakossága zömében nincs érzék ilyesmire iránt, ott természetesen a lakosság zöméből való képviselőtestület sem szerez más gondolkozásnak érvényét. A lévai ember a fát csak akkor becsüli meg, ha az neki kézzel fogható hasznot hoz; miután pedig a gyümölcsfán kívül más fa, míg él, kézzel fogható haszonnal nem kecsegtet, kivágja. A tűzölőfának már érezhetni a hasznát. Hogy a fák, annak a nagy, rovarpusztító madársegregnek otthont adnak, hogy élettani működésükkel a levegőt javíjják, hogy a szemre üdítő hatással vannak, hogy a hőségtől eltikasztott embereknek hűs pihenőt szolgáltatnak, azt itt Léván semmire sem becsülik. A város maga jár elől jó példával; azokat a szép, öreg topolyfákat eladta a teknős cigányoknak. És ez a példa vonz. Most is pusztítják a fát. A „fűzfák alatt“-i ut, melyen a Ladányi-utról a Boleman féle szőlőig juthatunk, nem soká lesz „fűzfák alatt“-i, mert azokat a hálás öreg fűzfákat licitáción megvették és most kivágják valakik. Ez volt egyike a város gyérszámú sétatáinak, melyen az utca bűzös léghőzéből kiérve, forró nyári délutánon hajdon fölve, meglassított léptekkel lehetett a szőlőbogyót elérni. Persze az ilyen fűsafa, míg él, csak minden második, harmadik esztendőben hoz egy kis hitvány kamatot, ha lebotojják, de ha kivágják, akkor már van egy pár korona értéke — tehát ki vele! Ily eljárással szemben persze hogy hiába való egyeknek közkertről való ábrándozása — (Beküldték).

Róka-história. Nemrégiben Kis-Kozmályban *Erdődy gróf* birtokán vadászat volt, mely alkalommal az ottani intéző egy a bokorból kiugró nyulat lőtt; de azon pillanatsban, midőn a nyul megrette a szabályos bukfcencet, ugyanazon bokorból kiugrott egy róka, a nyulat felkapta és el is vitte. A vadásznak fegyvere nem lévén megtöltve, nem lehetett rá a rablora, s így a koma sértetlenül állott odább a nyullal. Valószínűleg már lesett a bokorban a nyulra, s mikor az kiugrott és a lövésre felfordult, jogos tulajdonának tartotta.

A Lévai Kath. Legényegyesület 1908 évi január 26-án a saját helyiségében táncos egybekötött családias ünnepélyt rendez. Kezdeté este 8 órakor. Beépés személyenkint 60 fillér. A tiszta jövedelmet a könyvtár gyarapítására fordítják. A szives felülfizetések hirlapilag nyugtáztatnak. Az estély műsora: 1.) *Virágfakadás.* Vigjáték egy felv. Irta: *Murai Karoly.* Rendezi: *Sellingner János.* Személyek: *Kovács Péter, Bella László, Márta, neje Seepesy Margitka, Nelli, unokahuga, Szabó Margitka, Adón, unokahúga, Sellingner Sanyika, Laci keresztfiók, Kovács János, Kati, szobaleány, Szabó Margitka, 2.) Baleset.* Dialekt. Előadják: *Szabó Margitka, és Csuvára Lajos.* 3.) *A Fogházban.* Katonai bohózat egy felvonásban. Irta: *Sommer.* Rendezi: *Sellingner János.* Személyek: *Kecskésy hadnagy, Gutman János, Lármás őrmester, * * * Csetentő káplár, Balázs Sándor, Talpas közlegény, Csuvára Lajos, Egy ör Bella László.*

— **Hontiak az iparért.** Hontvármegye közönsége iparfejlesztéssel törekszik a vármegye jólétét emelni. Ujabbán néhány lelkes honti ur kezdeményezésére *aszbeszt palaggyár* fog létesülni Ipolyságon; január hó 4-én megvolt az alapító értekezlet, melynek tervezete szerint 800 darab 200 koronás részvényből 160.000 korona alaptőkével indul meg a vállalat. A részvényjegyzés igen szép sikerrel indult meg.

— **Megdrágtult a patika.** A gyógyszerek és üvegedények beszerzési árában beállott árváltozások folytán szükségessé vált, hogy eddig érvényes gyógyszerárabszabványban felsorolt gyógyszerek, kötszerek, üvegedények és a vénykészítésnél előforduló egyes munkálatok árszabványának értékelését a változott viszonyokhoz mérten a m. kir. belügyminiszter módosítsa. E módosított árszabvány 1908. év január hó 1-én lépett életbe s mintegy 10 százalékos áremelést jelent.

— **Közös műhely kisiparosok számára.** A győri ipartestület igen életrevaló eszmét valósított meg, melynek segítségével a már haldokló kisipar újra föllendülhet. Ugyanis *közös gépműhely* létesít, melyben mindenki megteáálhatja azt a gépet, melyre szüksége van, s amely megadja a kisiparosnak is a módot, hogy ép oly gyorsan és olcsón dolgozhassék, mint a gyáros. A szükséges gépeket a kormánytól kapták, Győr város pedig megfelelő telket adott a közös műhely felépítésére. — Halkészül, érdemes lesz azt *okulás szempontjából* megnézni.

— **Komárom városának fejlesztése.** A földművelésügyi miniszter Komárom város közönségéhez leiratot intézett, a melyben arról értesíti a város közönségét, hogy a Komárom-Ujvárosi oldalon egy rakodópart létesítését 250.000 korona költségelírányattal, az Erzsébet sziget partjának rendezését 70.000 korona költségelírányattal, a városi főgyűjtő csatorna körüli part rendezését 82.000 korona költségelírányattal, a Vág folyó torkolatának rendezését vízszelő mű létesítése alkalmával 90.000 korona költségelírányattal, és végül a téli kikötő tápcsatornájának kiépítését 52.000 korona költségelírányattal engedélyezte.

— **Uj segédtanfelügyelői állások.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter most kibocsátott rendeletében tudatja az egyházmegyei hatóságokkal, hogy már az 1908. évi költségvetés terhére 40 új segédtanfelügyelői állás szervezését határozta el s azt is közli, hogy ez állásokat első sorban most működő tanfelügyelőségi tolnokokkal, másodszor pedig népiszkolai tanítókkal fogja betölteni. Addig is, míg a költségvetés életbe lép, a különböző polgári iskolák igazgatóiból és más tanügyi szakférfaikból 30 iskolalátogatót nevezett ki.

— **1908. A kezdődő szők év naptárának egyik nevezetessége az, hogy a változó ünnepek a lehető legkédsőbbi dátumokra esnek. Így husvét vasárnapja április 19-ére esik, amiből következik, hogy a farsang egész március 3-ig tart. A legösszebb farsangok egyike, 8 hétig tart. Ebben az évben áldozásünnep május 28-ára pünkösd vasárnapja június 7-ére, Urnapja jun. 18-ra esik. A nem változó ünnepek közül kettő esik vasárnapra, és pedig gyertyaszentesi boldogasszony és mindenszentek ünnepe.**

Ami jól izlik, az a szervezetnek rendszeren hasznosabb, mint a visszatetsző dolgok, különösen gyógyszerek. A „Scott-féle Emulsió” feltétlenül jóízű, könnyen emészthető összeállítású és csukamájolajnak, melyet gyermekek is előszeretettel vesznek. Kapható a gyógyszerárakban.

Hivatalos közlemény.

I.

Hirdetmény.

Léva r. t. város képviselőtestülete 1908 évi január 3-án tartott közgyűlésében hozott 7215-1907 sz. alatti határozatával a hordár és bérszolgá iparról alkotott 595-907. számú szabályrendeletét kihirdetve, azt 1908. évi február hó 1-ső napjával életbe léptette; azt ezenel közhírré teszem.

Léva, 1908. évi január hó 14-én.

Bódogh Lajos
polgármester.

II.

183/1908 szám.

Hirdetmény!

Léva r. t. város képviselőtestülete 1908 évi január hó 3-ik napján tartott közgyűlésében hozott 47/1908 szám alatt hozott határozatával egy városi Számtiszt-könyvelői állást rendszeresített 1600 korona évi törzsfizetés és 360 korona lakbér javadalmazással, — amidőn ezt közhírré teszem, figyelemzetem a város adófizető polgárait, hogy az 1886 évi XXII. t. c. 25. §-a értelmében 15 nap alatt azon határozat ellen jogosítva vannak a városi iktató hivatalban benyújtandó felelkezésessel élni.

Léva, 1908. év január hó 13.

Bódogh Lajos
polgármester.

III.

214/1908 szám.

Hirdetmény!

Léva r. t. város hatósága részéről ezenel közhírré teszem, hogy Léva város házipénztárának, laktanya, váumt és egyéb alapjainak 1908 évre vonatkozó költségelírányzata a Pénzügyi szakosztály által letárgyaltatván, — összes vonatkozó irataival együtt a városházán, a számvévi hivatalban (1-ső emelet 10 szám) közszemlélésre van téve, — azt a folyó január hó 15 napjától — 29-ig terjedő 15 nap alatt — a hivatalos órákban — bárki megtekintheti s azon idő alatt a községi adófizetők ellene a városi iktatóhivatalban — az 1886 évi XXII. t. c. 125. §-a értelmében — észrevételeket nyújthatnak be.

Léva, 1908. év január hó 14.

Bódogh Lajos
polgármester.

IV.

184-1908. szám.

Hirdetmény.

Weiner Jakab lévai lakos háztulajdonosnak a Rakóczi-utca 31. számú háztelkén fogantatott építkezés alkalmából utca szabályozás miatt 8 75 négyzetögl területű köztér engedtetett át.

Ezen ingatlan elidegenítése és 49 kor. 77 fillér vételár kitüntetés mellett létrejött adásvevési szerződésnek elfogadása ügyében a határozat hozatalra s a névszerinti szavazás megejtésére a képviselőtestület folyó évi 7761. számú intézkedésével ezuttal harmadikban 1908. évi február hó 4-ének délután 4 órájára közgyűlés egybehívása rendeltetve el ezen körülményt az 1886. évi XXII. t. c. 110. §-a értelmében köztudomásra hozom s a képviselőtestület tagjait a közgyűlésen való részvételre ezen hirdetmény útján is meghívom.

Léva, 1908. évi január hó 15-ér.

Bódogh Lajos,
polgármester.

Közönség köréből.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jó barátok és ismerősök, kik felejthetetlen Irénkénk elhunytá alkalmából fájdalomukat részvétükkel enyhíteni szivesek voltak, fogadják ez uton is hálás köszönetünket.

Léva, 1908. év január hó 14.

A család nevében:
özv. Czizok Jánosné.

Nyilvános köszönet.

A lévai iar. öngyület folyó évi január hó 11-én rendezett teakésélyen felülfizettek: Bódogh Lajos polgármester 3 kor., Dr. Martos Sándor Selmecbányáról 3 kor., Dr. Luffar Arthur 3 kor., Ranner Róbert Párkányról 3 kor., Schlesinger Leó Nagy Málás 3 kor., Kun József 10 kor., Engel József 6 kor., Friacher Lipót Nyitráról 5 kor., Horn Berthold 5 kor., Goldstein Henrik 5 kor., Dr. Weisz Lipót 5 kor., Hecht Vilmos Nagy Málásról 4 kor., Schwarc Izor Causzról 4 kor., Pollák Emil 2 kor., Weisz Mór 2 kor., Dr. Frommer Ignác 2 kor., Faragó Samu 2 kor.,

Dr. Steiner Oszkár 2 kor., Schwitzer Gyula 2 kor., Weisz Jenő 2 kor., Missák Zsigmond 2 kor., Fenyvesi Károly 1 kor., Sugar Mór 1 kor., Frommer Imre 1 kor., Szilárd Vili 1 kor., Steiner Sándor 1 kor., Berger Ernő 1 kor., Pártos Jenő 1 kor., Kertész Béla 1 kor. — Miért is fogadják az egylet nevében leghálásabb köszönetünket.

Léva, 1908. év január hó 16.

Fenyvesi Karoly
titkár.Weisz Mórné
elnök.

Nyilt levél.

Tekintetes

Dr. Karafiáth Marius

lb. megyei főorvos urnak.

L é v a .

A „Bars” f. év január 12-iki számában hozzám intézett nyilt levelebből tudomásomra jutott, hogy a cigányka patak mellett sertesbízáló telep létesült.

Erről eddig sem magán, sem hivatalos értesülésem nem volt.

Miután a helyszínen szemlét, a városi hatóságnál pedig nyomozást eszközöltem s arról győződtem meg, hogy a jelzett telep az ipartörvény 25. és következő §§-aiban előirt tárgyalás alapján szerzendő iparhatósági engedély nélkül gyakoroltatik, — Léva város polgármesterét, mint I. fokú állategészségügyi hatóságot, az engedélyezési eljárás sürgős megindítására megkerestem és szakvéleményemet ezen eljárás során fogom megadni.

Kiváló tisztelettel:

Bogner Gyula,

városi és járási kir. állatorvos.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzései.

1907 évi: január 12-től 1908-évi január hó 19-éig

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Weisz Bernát Dukez Regina	leány	balva szül
Sztójkó Fülöp Fesztbaum Anna	fiu	Lajos Pál
Rakovszky József Klément A.	leány	Hona

Házasság.

Vőlegény és menyasszony neve	Vallása
Dolog Géza Özv. Serfőző Istvánné Varga Juli	ev. ref. r. kath.

Halálozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
özv. Rác Virág Elekne Kovács Julia	63 éves	Szerviszívbj

Lévai piaciárak.

Rovatvezető: Kónya József rendőrkapitány
Buza m.-mászánként 22 kor. 80 fill. 23 kor. 60 fill. — Kétszeres 21 kor. 20 fill. 21 kor. 80 fill. — Roza 21 kor. 60 fill. 21 kor. 80 fill. — Árpá 14 kor. 20 fill. 14 kor. 60 fill. 80 Zab 15 kor. 20 fill. 15 kor. 60 fill. — Kukorica 13 kor. 80 fill. — fill. — Lenese 24 kor. 60 fill. 24 kor. 80 fill. — Bab 12 kor. 80 fill. 13 kor. 80 fill. — Köles — 9 kor. 80 fill. —

Vetőmagvak 100 kilónként: Vörös lóhere természetű aránkamentes 195—200 Vörös lóhere, kis aránkás 180—190 Vörös lóhere, nagy aránkás 165—175 Luczerna, természetű aránkamentes 160—165 Luczerna, világos szemű aránkás 150—155 Luczerna, barnás szemű 140—145 Biborhe 36—40 Baltaczin 32—34 Tavasz bukky 18—20.

Nyitár.

Várandós állapotban

lévő anyáknak nincs jobb barátjuk mint a SCOTT-féle Emulsió. Többi gyógyszer és bágyadság ha kinosza őket, úgy a SCOTT-féle Emulsió ép oly eszedáatos, mint kietégitő ha asszal jár. **Uj erőt és új életkedvet** léte öltöz a SCOTT mindha varázsait lenne. De meg több örömet okoz a szű öknök, ha a csecsemő megszűlt k, mert egészséges színében és erős formában a szű öklü önön-en gyönyörködnek. Ez onnan van, mert anya által levett

SCOTT-féle Emulsió

a gyermeket is táplálta a erősítette, szóval mindkettőre a legkellemesebb hatást gyakorolta.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50f.

Kapható:

a gyógyszerházakban.

K á v é.

	1 kg.	frt.	kr.
New-Cuba kávé			1.60
Jamaikai legfinomabb			2.20
Kuba legfinomabb			2.20
Ceylon legfinomabb			2.10
Ceylon finom			2.—
Portorico finom, és Cuba	1.60	2.—	2.20
Gyöngy legfinomabb	1.60	2.—	2.20
Mocca legfinomabb			2.20
Arany Jáva legfinomabb			2.20
Brazíliai legfinomabb			1.60
Brazíliai II. rendű			1.30
Cuba pörkölt		2.—	2.40
Hungária kávé			1.20
Örökl kávé			1.—

Kapható:

Kern Testvéreknél, Léván.

1907 évi 4483 szám.

Feladasi hirdetmény.

A zsarnócai m. kir. erdőhivatal tanácsstermében folyó 908. évi február hó 10-én délelőtt 11 órakor megtartandó nyilvános zárt írásbeli versenytárgyalás utján eladásra kerül az 1907, 1908, 1909, 1910 és 1911 évi vágásterületek fenyő épületifa választékának kihasználása után visszamaradó álló és fekvő fenyőfák és törzsa részek tövön, illetve tő mellett az erdőben a következő csoportosítás mellett és pedig:

I. csoport. A geletneki, garamrévi és bródi m. kir. erdőgondnokságok összes erdősegeiből.

II. csoport. A jalmi m. kir. erdőgondnokság összes erdősegeiből, továbbá a körmöcbányai m. kir. erdőgondnokságak a garamvölgyére hajló erdősegeiből a „B“ gazdasági osztály I. vágáscsoport 1 tagjában fekvő erdőreszek összes fájának kivételével.

Kikiáltási árak m³-enként és a 4 értékosztály szerint:

Méret osztály	I. értékosztály			
	II. értékosztály			
	k. f.	k. f.	k. f.	k. f.
19 cm. közép átmérőig . . .	2 40	2 00	1 60	1 20
20-28 cm köz. átmérő között	3 00	2 60	2 20	1 80
29 cm. köz. átmérő és ezenfelül	3 90	3 50	3 10	2 70

Az ajánlatokban az ígért a kikiáltási árakkal szemben egy és ugyanazon százalékban fizetendő ki. — Más ajánlatok figyelembe nem vétetnek. — Bántapénz az I. csoportra 2000 korona, a II. csoportra 1000 korona.

Az árverési és szerződési feltételek az erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Zsarnócan, 1908. év január hóban.

M. kir. erdőhivatal.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Egyhe, oldó háziszser mindazoknak, kik emésztési zavarokban és az illő életmód egyéb következményeiben szenvednek.

Egy eredeti doboz ára 2 korona.

Vidéki gyógyszerházakban kérjük Moll készítményeit.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Fájdalom csillapító és erősítő **bedörzsölés**, elismert, régi jöhírnevű háziszser szaggatás és lülesből származó mindennemű betegségek ellen. Eredeti üveg ára kor. 1.80 Kapható minden gyógyszerházban és drogeriában.

Főszékhely MOLL A. gyógyszerész, 105. sz. szálló, Becs, I. Tuchlauben 9

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótleka

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynél, osztnál és meghúléseknél, bedörzsöléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárlaskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzessel ellátott dobozba van csomagolva. Ara üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.— és ügyszólván minden gyógyszerházban kapható. — Főraktar: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest. De Richter gyógyszerháza az „Arany orosiánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Tüzifa és porosz köszén

megrendeléseket elfogad és házhoz szállít

Braun József és fia.

Kiadó lakás.

Mártonfi-utca 12 házszám alatt igen jó forgalmu bolt helyiség, két szoba konyha, éles kamra, pince és más mellék helyiségekkel május hó 1-től kiadó. Bővebb felvilágosítást a házban özvegy Vankay Pálnénál.

Névjegyek, meghívók és eljegyzési kártyák legdiszesebb kivitelben készíttetnek

Nyitrai és Tsa.

könyvnyomdájában Léván.

Knapp Dávid,

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára Léván.

Piactéren — nagy kiterjedésű gépraktárom céljára — ujonnan épült házamban nagy választékú

állandó gépkiallitás

van berendezve, melynek megtekintésére az érdeklődő közönséget — vétel kötelezettség nélkül is — mindenkor szivesen látom és szakszerű magyarázatokkal készséggel szolgálók.

Hazai gyártmányú gépek

u. m. **HOFHERR** és **SCHRANTZ** féle gőzcseplő készletek, **GANZ** féle motorok minden nagyságban valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek.

Minden háziasszony

kérjen a legujabban érkezett s közvetlen a termelőtől importált első minőségű

New-Cuba-Kavéból

melynek aromája kitünő és természetes festetlen színű

■ Kilója 3 korona 20 fillér ■

négy és fél kilogramos postacsomag ára 13 kor. 50 fill.

Kapható: Kern Testvéreknél Léván.